

Uit de schaduw

Honderdste geboortedag van **Ray Eames**

De creatieve ontwerpers en visionairs Charles en Ray Eames drukten hun stempel op modern design in de 20e en 21e eeuw.

Ray stond lang in de schaduw van haar echtgenoot Charles.

Ter ere van haar honderdste geboortedag op 15 december 2012 krijgt ze de aandacht die ze verdient.

Talooze hedendaagse ontwerpen zijn gebaseerd op ideeën en design van Charles en Ray Eames. Binnen de bijzondere samenwerking van het echtpaar was Charles de ontwerper, de man met ideeën. Ray was de artieste, die met haar verfijnde smaak en gevoel voor kleur een belangrijke bijdrage leverde aan de vormgeving. Pas na de dood van Charles trad ze meer op de voorgrond, waarna bleek hoe groot haar invloed op moderne ontwerpers was en is.

Ray Kaiser werd geboren op 15 december 1912 in Sacramento, Californië. Ze verhuisde in haar jeugd enkele malen en studeerde aan een New Yorkse meisjesopleiding, waar veel aandacht werd besteed aan kunst, cultuur en creatieve vakken. Na haar afstuderen kreeg ze schilderles van Hans Hofman. Deze bekende abstracte expressionistische kunstenaar van Duitse afkomst heeft een hele generatie bekende Amerikaanse kunstschilders opgeleid.

Gebogen triplex

In september 1940 vervolgde Ray haar artistieke opleiding aan de Cranbrook Academy of Art. Hier ontmoette ze Charles Eames, die ze assisteerde bij een project waarin hij samen met Eero Saarinen

werkte aan een ontwerp voor een prijsvraag van het New York Museum of Modern Art. Hun ontwerp was een stoel, die van gebogen triplex gemaakt moest worden. De bedoeling was te komen met vernieuwend design, eerlijk en simpel, en betaalbaar voor de gemiddelde Amerikaan. Het ontwerp had succes, maar helaas bleek het in de praktijk niet te vervaardigen.

Verliefd

Charles en Ray waren verliefd op elkaar geworden, hoewel Charles getrouwd was en een dochter had. Hij verliet zijn gezin en vertrok met Ray naar Los Angeles. Ze richtten samen een werkplaats in en slaagden erin het proces om triplex te buigen te realiseren, ten behoeve van spalken voor het Amerikaanse leger. Hieraan was in verband met de Tweede Wereldoorlog grote behoefte. De techniek die ze gebruikten kon ook toegepast worden op het ontwerp van de stoel die ze beroemd zou maken en die later bekend zou staan als de eerste 'Eames chair'. De stoel was precies zoals ze bedoeld hadden: vernieuwend, aantrekkelijk én betaalbaar. Meer Eames-meubilair volgde en was net zo succesvol. De ontwerpen kregen overal navolging; aan talloze hedendaagse stoelontwerpen heeft een model van het echtpaar Eames ten grondslag gelegen.

Zo ontstond The Eames Office, een atelier, studio en werkplaats waar talentvolle ontwerpers onder aanvoering van Charles en Ray werkten aan creatief, innovatief en duurzaam design. Hierin brachten ze architectuur, beeldende kunst, film en andere vormgeving samen. Charles trad op de voorgrond. Hij gaf leiding aan het bedrijf en was woordvoerder. Ray bleef op de achtergrond. Misschien was ze teveel kunstenaar om door iedereen begrepen te worden. Bovendien was het Amerika van de jaren vijftig van de vorige eeuw conservatief. Vrouwen hadden in principe geen eigen carrière.

Charisma

Charles was een man met charisma, iemand die aandacht vroeg en kreeg. Toch wisten de

medewerkers van The Office, en zeker ook Charles, hoe belangrijk Ray was binnen elk ontwerpproces. Leven en werk van het echtpaar liepen naadloos in elkaar over. Daarbij paste ook het huis dat ze voor zichzelf ontwierpen. Dit model, 'The Bridge', werd een schoolvoorbeeld voor eigentijds wonen. Schitterend vormgegeven in modern design, gebouwd met gebruikmaking van vernieuwende technieken en materialen en met de optimistische en speelse uitstraling die zo kenmerkend was voor de ontwerpen van het echtpaar Eames.

De vraag naar hun creatieve vormgeving nam in de jaren vijftig sterk toe op verschillende gebieden. Zo werden ze in 1959, op het hoogtepunt van de Koude Oorlog, gevraagd om een film te maken waarin de Verenigde Staten zich konden presenteren tijdens de culturele uitwisseling 'American Exhibition' in Moskou. Charles bedacht een manier om met multi-image techniek veel meer te laten zien dan met enkele beelden had gekund.

Propaganda

In twaalf minuten tijd lieten 2200 beelden een impressie zien van het leven in de Verenigde Staten. In feite was de film een vorm van propaganda, maar het poëtische en onvergetelijke slotbeeld was volgens medewerkers van The Office afkomstig van Ray: het beeld van een boeket vergeet-mij-nietjes, symbool voor vriendschap. Het was tekenend voor het werk van Charles en Ray, dat juist door deze synergie zo creatief en bijzonder was.

In de jaren '60 kreeg het echtpaar steeds meer opdrachten van multinationals als IBM en Polaroid. Meestal was het daarbij de bedoeling om door middel van creatieve vormgeving het werk en de ideeën van het betreffende bedrijf toegankelijk te maken voor een breed publiek. Techniek kreeg de nadruk. Charles, de ontwerper, had ontzettend veel ideeën op dit gebied. De artistieke inbreng van Ray was bij dergelijke opdrachten minder belangrijk, en geleidelijk leek ze minder betrokken te raken. Charles had nooit

een opvolger kunnen vinden om zijn rol binnen The Eames Office over te nemen. Na zijn dood op 21 augustus 1978 nam tot verbazing van velen Ray zijn plaats in. Ondanks de waardering die ze ondervond, kregen ze minder opdrachten en uiteindelijk sloot ze het bedrijf. Toch trad Ray na de dood van haar echtgenoot uit zijn schaduw en kreeg ze eindelijk erkenning voor haar grote artistieke invloed op generaties vormgevers en kunstenaars.

Ray stierf precies tien jaar na Charles, op 21 augustus 1988. De nalatenschap van het echtpaar

wordt zorgvuldig bewaard en beheerd. Nog regelmatig zijn overal ter wereld exposities van hun werk te bezoeken. Op 15 december 2012 is het de honderdste geboortedag van Ray Eames. Ter nagedachtenis aan deze bijzondere kunstenaar is van 2 november 2012 tot 26 mei 2013 een tentoonstelling over haar vroege werk en leven in The California Museum in haar geboorteplaats Sacramento.

WWW.CALIFORNIAMUSEUM.ORG

